

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

Г. Г. Березовська

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

*Навчально-методичний посібник
для здобувачів вищої освіти
заочної форми навчання*

Умань – 2019

УДК 811.161.2'28(075.8)

Б 48

Рекомендовано до друку вченою радою факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 5 від 30 жовтня 2019 року)

Рецензенти:

Зелінська О. Ю., професор кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Тищенко Т. М., професор кафедри української мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Березовська Г.Г.

Б 48

Українська діалектологія : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання / Г. Г. Березовська. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. – 131 с.

Навчально-методичний посібник з української діалектології містить практичні заняття до кожної теми, практичні й тестові завдання, питання для самоконтролю, діалектні тексти, схему аналізу діалектних текстів, завдання для контрольної роботи, перелік питань до заліку, індивідуальне навчально-дослідне завдання, словник діалектологічних термінів, список основної і додаткової літератури, карту говорів української мови.

Для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів.

УДК 811.161.2'28(075.8)

© Березовська Г. Г., 2019

ЗМІСТ

Передмова	4
Тема 1. Діалектологія як розділ лінгвістики	5
Тема 2. Розвиток української діалектології	10
Тема 3. Фонетична система української діалектної мови	14
Тема 4. Морфологічні особливості української діалектної мови	23
Тема 5. Синтаксис української діалектної мови	31
Тема 6. Українська діалектна лексика	35
Тема 7. Поліські діалекти	42
Тема 8. Південно-східні діалекти	45
Тема 9. Південно-західні діалекти	49
Знаки фонетичної транскрипції	55
Схема аналізу діалектного тексту	57
Зразки варіантів контрольної роботи	59
Тексти	61
Питання до заліку	89
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	91
Рекомендована література	92
Лінгвістичні атласи	98
Діалектні словники	100
Словник діалектологічних термінів	103
Програма-питальник для збирання лексики говірки	120
Вказівки до проходження діалектологічної практики	125
Карта говорів української мови	129
Умовні скорочення	130

ПЕРЕДМОВА

Пропонований навчально-методичний посібник розрахований на здобувачів вищої освіти заочної форми навчання напряму підготовки 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Його структура повністю відповідає навчальній програмі дисципліни «Українська діалектологія», що побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих закладах освіти.

У посібнику кожену тему представлено окремим заняттям, що зручно для викладачів і студентів. До кожного заняття запропоновано план, питання для самоконтролю, подано практичні завдання, дібрано тестові завдання, які передбачають перевірку й закріплення набутих знань, рекомендовано список літератури, яка допоможе студентам у підготовці до заняття. Запропоновані завдання ілюстровані діалектними текстами, реченнями, окремими словами, записаними від жителів певної говірки чи дібрані з хрестоматій. Всі діалектні матеріали представлено фонетичною транскрипцією. Кількість пропонованих завдань достатня для роботи в аудиторії, самостійної роботи студентів та для виконання домашніх завдань, передбачених навчальною програмою дисципліни.

Пропонований посібник також включає зразки діалектних текстів українських говірок, дібраних з сучасних збірників і експедиційних записів, які репрезентують усі говори української мови.

Студентам запропоновано завдання для контрольної роботи, схеми аналізу діалектного тексту, перелік питань до заліку, індивідуальне навчально-дослідне завдання, словник діалектологічних термінів; рекомендовано список основної і додаткової літератури, лінгвістичних атласів, діалектних словників; вміщено карту говорів української мови.

Вивчення курсу «Українська діалектологія» закінчується заліком, а для вироблення практичних навичок дослідження діалектів студенти проходять діалектологічну практику, яка завершується також заліком. Тому у посібнику запропоновано програму-питальник для збирання лексики українських говірок та вказівки до проходження практики.

Пропонований навчально-методичний посібник розраховано на студентів-філологів заочної форми навчання освітнього ступеня «бакалавр».

Навчальне видання

Г. Г. Березовська

УКРАЇНСЬКА ДІАЛЕКТОЛОГІЯ

*Навчально-методичний посібник
для здобувачів вищої освіти
заочної форми навчання*

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 31.10.2019 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 7,61

Тираж 100 прим. Замовлення № 3229

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, 3-51-33, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com

vizavisadova@gmail.com